

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

12609

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DESANTÓW OPERACYJNYCH

JAWNE
POUFNE

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Płk dr Eugeniusz DUSZEWICZ

**WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZOWANIA I PROWADZENIA
OPERACJI POWIETRZNODESANTOWEJ**

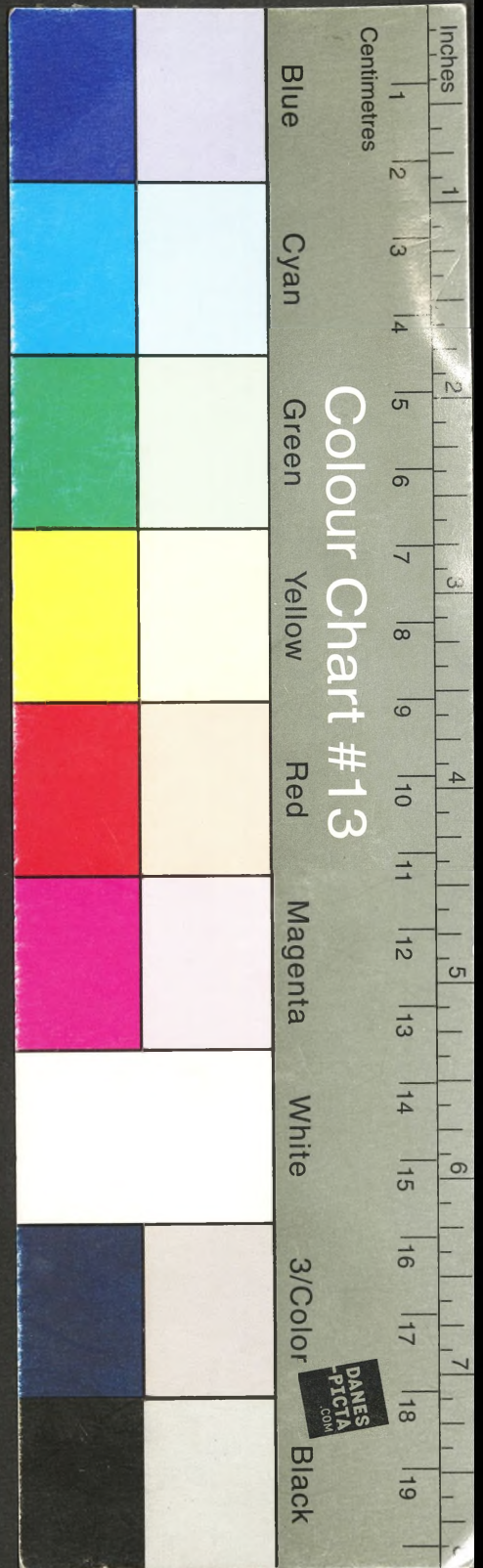
Wykład

55688

WARSZAWA

1988

12609

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DESANTÓW OPERACYJNYCH

JAWNE

POUFNE

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Płk dr Eugeniusz DUSZEWICZ

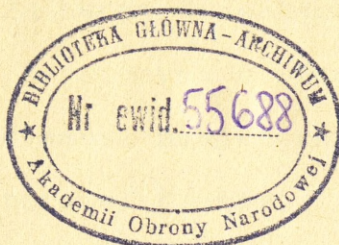
WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZOWANIA I PROWADZENIA OPERACJI POWIETRZNODESANTOWEJ

Wykład

55688

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH - KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

JAWNE

~~POUPNE~~
Egz.nr .1

Tylko dla nauczycieli
akademickich

Archiwum

Płk dr Eugeniusz DUSZEWICZ

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZOWANIA I PROWADZENIA OPERACJI
POWIETRZNODESANTOWEJ

Wykład

*Prelekcja
na „JAWNE”*

22.01.2008

ppłk W. Korkuć

I TEMAT: WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZOWANIA I PROWADZENIA OPERACJI POWIETRZNODESANTOWEJ

II CEL ZAJĘĆ: Zapoznać słuchaczy trzeciego roku studiów dyplomowych Wojsk Lotniczych z właściwościami użycia operacyjnego desantu powietrznego w operacji zaczepnej /przeciwnatarciu/ frontu.

III FORMA I CZAS ZAJĘĆ: Wykład, dwie godziny lekcyjne /90`/.

IV PROBLEMATYKA WYKŁADU:

Wstęp.

1. Organizowanie operacji powietrznodesantowej.
  - 1.1. Powzięcie decyzji o użyciu operacyjnego desantu powietrznego.
  - 1.2. Szczegółowe planowanie operacji powietrznodesantowej - operacyjnego użycia desantu i desantowania.
  - 1.3. Zbieranie i opracowywanie i dopływ do wojsk desantu danych o nieprzyjacielu oraz rejonach desantowania i prowadzenia działań bojowych.
  - 1.4. Zabezpieczenie niezbędnego transportu lotniczego i technicznego sprzętu desantowego.
  - 1.5. Organizowanie współdziałania sił biorących udział w operacji powietrznodesantowej.
  - 1.6. Połączenie nacierających wojsk frontu z wojskami desantu powietrznego.
2. Prowadzenie operacji powietrznodesantowej w operacji zaczepnej /przeciwnatarciu/ frontu.
  - 2.1. Przelot operacyjnego desantu powietrznego.
  - 2.2. Zrzut i lądowanie operacyjnego desantu powietrznego.
  - 2.3. Prowadzenie działań bojowych przez desant powietrzny po wylądowaniu na tyłach nieprzyjaciela.

V LITERATURA OBOWIĄZKOWA:

- Biuletyn Informacyjny 2/143/ z 1983 r., nr bibl. 021422;
- Regulamin Walki Wojsk Lądowych, rozdz. VI, nr bibl. PF 21910;
- Właściwości użycia DPD w operacji zaczepnej frontu - skrypt,
nr bibl. 01774.

VI POMOCE POGŁĄDOWE:

- schematy, nr bibl.
- diapozytywy, nr bibl.

WSTĘP

Dynamicznie rozwijana w Armii Czerwonej teoria użycia desantów powietrznych, w drugiej połowie lat trzydziestych weszła w fazę szeroko stosowanej praktyki. W manewrach i ćwiczeniach związków operacyjnych wojsk lądowych, z powodzeniem wykorzystywano jednostki spadochronowe, których rzuty szturmowe /po zrzucie z samolotów/, oraz lądujące niejednokrotnie wzmacniane siłami i środkami z jednostek piechoty /przewożone drogą powietrzną do rejonów opanowanych przez wojska rzutów szturmowych/ - wykonywały różnorodne zadania na głębokich tyłach pozorowanego przeciwnika.

Pozytywne rezultaty radzieckich doświadczeń wywarły decydujący wpływ na wzrost zainteresowania się kierowniczych gremiów wojskowych armii ówczesnych głównych państw świata kapitalistycznego. Adaptując teorię i wyniki radzieckich doświadczeń do własnych warunków i celów polityczno-militarnych, najpierw Niemcy, a w toku drugiej wojny światowej: Japończycy, Brytyjczycy i Amerykanie zorganizowali swoje wojska powietrznodesantowe.

Jak wynika z przebiegu drugiej wojny światowej wojska powietrznodesantowe w działaniach bojowych były wykorzystywane w różnym zakresie i z różnym powodzeniem na wszystkich teatrach działań wojennych. W tym też okresie, jako forma organizacyjna i sposób użycia wojsk powietrznodesantowych w lądowych i morskich operacjach zaczepnych, została promowana operacja powietrznodesantowa.

W latach II wojny światowej siły zbrojne ZSRR, Niemiec hitlerowskich, Wielkiej Brytanii, USA i Japonii wysadziły ponad 50 desantów powietrznych /nie licząc licznych desantów o znaczeniu taktycznym i grup dywersyjno-rozpoznawczych/. W tej liczbie dwie

duże operacje powietrznodesantowe, przeprowadzone przez siły zbrojne Niemiec hitlerowskich /w Norwegii - kwiecień 1940 r. i na Krecie - maj 1941 r./ miały znaczenie strategiczne. Oprócz tych wykonano dziesięć operacji powietrznodesantowych o znaczeniu operacyjnym. Ich podział na poszczególne państwa przedstawia się następująco: Niemcy hitlerowskie przeprowadziły dwie /w Danii - kwiecień 1940 r. oraz w Holandii i Belgii - maj 1940 r./; ZSRR trzy /w rejonie Wiaźmy - styczeń 1942 r., pod Juchnowem - luty 1942 r. i w rejonie Kaniewa nad Dnieprem - sierpień 1943 r./; USA i Wielka Brytania razem przeprowadziły pięć operacji /na Sycylii - lipiec 1943 r., w Normandii - czerwiec 1944 r., na południu Francji - sierpień 1944 r., w Holandii - wrzesień 1944 r. i w Niemczech w rejonie Wesel - marzec 1945 r./.

Większość z wyliczonych operacji powietrznodesantowych prowadzono w interesie nacierających wojsk lądowych na głównych kierunkach uderzeń albo w celu zabezpieczenia lądowania desantów morskich.

W szerokim zakresie wykorzystywano desanty powietrzne również w wojnach i konfliktach lokalnych po drugiej wojnie światowej. Na miano operacji powietrznodesantowej o znaczeniu operacyjnym tego okresu zasługuje - moim zdaniem - jedynie użycie spadochroniarzy egipskich w ostatniej wojnie z Izraelem /październik 1973 r./.

Pojęcie operacji powietrznodesantowej ukształtowane w latach drugiej wojny światowej do dzisiaj zachowało swoją aktualność, i jest rozumiane jako: "Skoordynowane, podporządkowane jednemu zamiarowi i planowi działanie bojowe wojsk powietrznodesantowych, lądowych i lotnictwa, a na nadmorskich kierunkach również marynarki wojennej /floty/, w celu dostarczenia i wysadzenia /zrzutu/

dużych desantów powietrznych na tyłach nieprzyjaciela do wykonania ważnych zadań o znaczeniu strategicznym lub operacyjnym. Operacja powietrznodesantowa stanowi złożony proces obejmujący przygotowanie wojsk desantów i środków desantowych, przerzut /transport/ i wysadzenie /zrzut/ oraz działania bojowe zgrupowań desantowych wraz z przedsięwzięciami mającymi na celu wszechstronne zabezpieczenie" ^{1/}.

Operacja powietrznodesantowa może być integralną częścią operacji strategicznej na lądowym albo morskim TDW. Jako operacja samodzielna może być prowadzona przez zgrupowanie wojsk powietrznodesantowych i lądowych składające się z kilku /2-3 i więcej/ ZT oraz lotnictwą przeznaczoną do wykonania zadania o znaczeniu strategicznym.

Jak wynika z ogólnych założeń użycia wojsk i prowadzenia strategicznej operacji zaczepnej /przeciwnatarcia/ na TDW operacje powietrznodesantowe najczęściej będą prowadzone w toku operacji zaczepnych /przeciwnatarcia/ frontów i na korzyść wojsk wykonujących główne zadania.

Organizatorem operacji powietrznodesantowej, w celu wysadzenia operacyjnego desantu powietrznego /jako zasada/ jest dowództwo i sztab ZSZ na TDW, niekiedy mogą być również dowództwa i sztaby frontów.

Podczas organizowania operacji powietrznodesantowej przez dowództwo i sztab ZSZ na TDW w planowaniu operacyjnego użycia desantu powietrznego /na korzyść określonego frontu/ uczestniczy

-----

1/ Słownik Podstawowych Terminów Wojskowych, s. 1-24.

grupa operacyjna dowództwa i sztabu desantu, zaś w przypadku, gdy organizatorem operacji powietrznodesantowej jest dowództwo i sztab frontu pomocą służy im przełożony oraz grupy operacyjne sztabów Wojsk Powietrznodesantowych i Lotnictwa Transportowego.

Przewiduje się, że w skład operacyjnego desantu powietrznego stanowiącego element operacyjnego ugrupowania frontu może wchodzić dywizja powietrznodesantowa wzmocniona oddziałami desantowoszturmowymi i zmechanizowanymi. Desant ten tworzy się z przydzielonej frontowi dywizji powietrznodesantowej oraz etatowych frontowych oddziałów desantowoszturmowych, wojsk zmechanizowanych i specjalistycznych rodzajów wojsk.

Na operację zaczepną frontowi mogą być podporządkowane 1-2 DPD^{2/}, które stanowią podstawowy trzon wojsk do organizowania operacyjnych desantów powietrznych.

Podporządkowanie DPD dowódcy frontu może nastąpić po jej wylądowaniu na tyłach nieprzyjaciela /w toku wykonywania zadania/ albo w okresie zajmowania przez dywizję powietrznodesantową rejonu wyjściowego do desantowania. W pierwszym przypadku o użyciu DPD w operacji zaczepnej frontu decydował przełożony i on planował i kierował operacją powietrznodesantową do czasu wylądowania desantu na tyłach nieprzyjaciela. W drugim przypadku kompetencje te są przyporządkowane dowódcy frontu i jego sztabowi. Kompetencje dowódcy i sztabu frontu w istocie sprowadzają się do podjęcia decyzji o operacyjnym użyciu desantu w operacji zaczepnej /przeciwatarciu/ frontu i szczegółowego planowania operacji powietrznodesantowej, albo tylko do współudziału sztabu frontu w tym planowaniu, które będą ~~się~~ realizować grupy operacyjne sztabów

-----
2/ Biuletyn Informacyjny nr 2/143/, z 1983 r. /część pierwsza/, s. 114, nr bibl. 021421.

Wojsk Powietrznodesantowych i Lotnictwa Transportowego. Zadania te grupy operacyjne mogą wykonywać na SD frontu na zasadzie współdziałania z odpowiednimi komórkami /przedstawicielami/ sztabu frontu.

1. ORGANIZOWANIE OPERACJI POWIETRZNODESANTOWEJ

Organizowanie operacji powietrznodesantowej w operacji zaczepnej /przeciwnatarcia/ frontu wymaga realizacji wielu różnorodnych przedsięwzięć planistycznych i wykonawczych.

Realizacja tych przedsięwzięć przez dowództwa i sztab frontu polega na: powzięciu decyzji o użyciu operacyjnego desantu powietrznego; szczegółowym planowaniu operacji powietrznodesantowej - operacyjnego użycia i desantowania; zapewnieniu zbierania, opracowywania i dopływu do wojsk desantu danych o nieprzyjacielu oraz rejonie desantowania i prowadzenia działań bojowych; zabezpieczeniu niezbędnego transportu lotniczego i technicznego sprzętu desantowego; zorganizowaniu współdziałania sił i środków biorących udział w operacji powietrznodesantowej; zorganizowaniu połączenia się nacierających wojsk frontu z wojskami desantu w rejonie ich działania po wylądowaniu.

1.1. Powzięcie decyzji o użyciu operacyjnego desantu powietrznego. -----

Decyzja o użyciu operacyjnego desantu powietrznego jest częścią decyzji dotyczącej operacji zaczepnej /przeciwnatarcia/ frontu, jednak może być podejmowana oddzielnie, w toku operacji. W każdym przypadku decyzję korygującą, gdy zmianie uległy taktyczno-operacyjne i inne warunki użycia desantu /wykonania operacji powietrznodesantowej/, dowódca frontu podejmuje oddzielnie.

Powzięcie decyzji przez dowódcę frontu poprzedza wnikliwa ocena sytuacji, przede wszystkim w przyszłym obszarze lądowania i działania desantu oraz w pasie /korytarzu/ przelotu, a także w obszarach do nich przyległych. Ocenie podlegają również warunki topograficzno-geograficzne, meteorologiczne, skażeń i zakażeń oraz pała desantowania.

Dowódca frontu przed powzięciem decyzji o użyciu operacyjnego desantu powietrznego powinien rozważyć, czy dysponowanymi możliwościami w danym etapie operacji frontowej jest w stanie zapewnić następujące warunki pomyślnego wykonania swojej decyzji, czyli: zapewnić skuteczne rozpoznanie i dopływ danych o nieprzyjacielu w pasie przelotu, w rejonie lądowania i działań bojowych desantu; wywalczyć i utrzymać - przynajmniej okresowo na czas desantowania - panowanie /przewagę/ w powietrzu; uzyskać zaskoczenie nieprzyjaciela, co do miejsca i czasu lądowania desantu oraz ilości użytych sił i sposobów prowadzenia działań bojowych; zniszczyć /obezwładnić/ artyleryjskie i pancerne środki ogniowe nieprzyjaciela w rejonach lądowania i działań bojowych desantu oraz środki przeciwlotnicze w tych rejonach i w pasie przelotu /środki wykrywania do głębokości około 100 km, a lotnictwo do około 200 km od pasa przelotu i rejonu lądowania/; zapewnić skuteczną obronę przeciwlotniczą desantu i lotnictwa transportowego w rejonach wyjściowych, podczas przelotu oraz w rejonach lądowania i działań bojowych desantu; skutecznie izolować rejon działań bojowych desantu po jego wylądowaniu od uderzeń, zwłaszcza pancernych i powietrzno lądowych odwodów nieprzyjaciela; zapewnić ciągłość wsparcia działań desantu przez lotnictwo i inne rodzaje wojsk frontu, a na nadmorskim kierunku również przez marynarkę wojenną /flotę/; zabezpieczyć działanie desantu pod względem materiałowo-technicznym, stosownie do charakteru przewidywanego dla niego zadania bojowego; zapewnić ciągłość współdziałania wszystkich sił działających na korzyść desantu, w tym również z wojskami frontu rozwijającymi działania zaczepne na kierunku rejonów działania desantu; zapewnić we właściwym /planowanym/ terminie połączenie się wojsk pancerno-zmechanizowanych z wojskami desantu w rejo-

nach jego działań oraz odtworzyć ich zdolność bojową po wykonaniu zadania.

W decyzji dowódcy frontu w zakresie użycia operacyjnego desantu powietrznego określa się: cel użycia desantu, jego zadania, skład, termin i rejony desantowania /główny i zapasowy/; sposób współdziałania desantu z pierwszym rzutem operacyjnym wojsk frontu, tj. wojsk na których korzyść został użyty; skład i zadania lotnictwa transportowego, korytarze /trasy/ przelotu i sposób lądowania; składu i zadania lotnictwa, wojsk rakietowych i artylerii oraz innych rodzajów wojsk frontu wydzielonych do zabezpieczenia i wsparcia desantu /obezwładnienia i zgrupowań wojsk nieprzyjaciela, jego systemu OPL itp./; rejony wyjściowe, kolejność i terminy ześrodkowania w nich wojsk desantu i lotnictwa transportowego; zadania wojsk OPL; lotnictwa myśliwskiego i WRE związane z osłoną desantu przed uderzeniami z powietrza w rejonach wyjściowych do desantowania, podczas desantowania i prowadzenia działań bojowych po wylądowaniu; przedsięwzięcia realizowane w celu wszechstronnego zabezpieczenia desantowania i działań bojowych desantu; organizację dowodzenia.

1.2. Szczegółowe planowanie operacji powietrznodesantowej - operacyjnego użycia desantu i desantowania.

Równoległe /albo oddzielnie/ z ogólnym planowaniem w sztabie frontu rozpoczyna się szczegółowe planowanie operacji powietrznodesantowej. Jego celem jest rozwinięcie decyzji dowódcy frontu, w zakresie użycia w operacji zaczepnej /przeciw-natarciu/ operacyjnego desantu powietrznego do takiej szczególności zorganizowania, która pozwoli decyzję tę praktycznie wykonać.

W tym celu w sztabie frontu tworzy się specjalny zespół - OPERACYJNĄ GRUPĘ DESANTOWĄ /OGD/^{3/} pod kierownictwem zastępcy dowódcy frontu. W skład tego zespołu mogą wchodzić przedstawiciele komórek sztabu frontu, dowództw /szefostw/ rodzajów wojsk i służb, marynarki wojennej /floty/, grup operacyjnych /NPDILT/, a także dowództwa i sztabu desantu /DPD/.

Zadaniem tego zespołu jest zorganizowanie operacji powietrznodesantowej. W tym celu opracowuje on podstawowe dokumenty bojowe /plan operacji powietrznodesantowej i rozkaz albo zarządzenie bojowe/, a także w imieniu dowódcy frontu kieruje przygotowaniem wojsk do działań i prowadzeniem operacji powietrznodesantowej, organizując w ramach SD frontu punkt dowodzenia operacją powietrznodesantową.

Plan operacji powietrznodesantowej /użycia operacyjnego desantu powietrznego/ opracowuje się na mapie 1:200 000 z legendą. Na mapie w formie graficznej przedstawia się: ugrupowanie i ocenę wojsk nieprzyjaciela w planowanych rejonach desantowania, działań bojowych i korytarzach przelotu oraz w obszarach do nich przyległych; rejony desantowania /główne i zapasowe/, także dla desantów pozornych /demonstracyjnych/; zadania desantu /bliższe i następne/; planowane uderzenia ogniowe /i jądrowe/ wykonywane w ramach przygotowania desantowania; przewidywane rubieże styczności bojowej wojsk własnych i nieprzyjaciela na kierunkach przelotu desantu oraz położenie wojsk frontu /armii/ w momencie jego lądowania, a także kierunki ich działania /zadania/ i planowany termin podejścia do rejonów działań desantu;

3/ Tamże, s. 244.

rejonów wyjściowych do desantowania: lotniska załadowania i startu /główne i zapasowe/, rejonów wyczekiwania; rejonów ześrodkowania desantu; korytarze przelotu lotnictwa /śmigłowców/ transportowego; siły i środki OPL wydzielone do osłony rejonów wyjściowych oraz sposób osłony lotnictwa /śmigłowców/ transportowego na własnym terytorium; system dowodzenia.

W legendzie podaje się: wnioski z oceny nieprzyjaciela w rejonie desantowania i działań bojowych desantu; organizację rozpoznania przed desantowaniem /w tym wykonanie zdjęć lotniczych zrzutowisk i ewentualnie obiektów ataku desantu/ i w toku prowadzenia operacji powietrznodesantowej; przedsięwzięcia maskowania operacyjnego i ochrony tajemnicy; skład bojowy desantu oraz sił i środków frontu /także przelozonego/ przewidywanych do zabezpieczenia desantowania i wsparcia walki desantu z wyszczególnieniem wydzielonych wysiłków /limitów/; organizację przygotowania desantowania i działań bojowych desantu, w tym: zakres i sposób przygotowania rejonów wyjściowych oraz ich ochrony i osłony, termin zajęcia rejonów wyczekiwania, sposób i terminy uzupełnienia technicznego sprzętu desantowego /jeśli zachodzi taka konieczność/, przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia skrytości realizacji czynności przygotowawczych, terminy ześrodkowania /przylotu/ lotnictwa /śmigłowców/ transportowego w rejonie wyjściowym, terminy osiągnięcia gotowości sił i środków desantu do załadowania; warunki desantowania, w tym: terminy startów i zrzutów /lądowań/ - godzina "G", odległość i głębokość desantowania, sposób i kolejność desantowania /nazwy rzutów, liczba wylotów/, liczba zrzutowisk /lądowisk/ i lotnisk, sposób naprowadzania lotnictwa transportowego na zrzutowiska /lotniska, lądowiska/, wysokość przelotu i zrzutu, łączny czas trwania desantowania; podział zadań w ogniowym /i jądrowym/ porażeniu nie-

przyjaciela w okresie przygotowania desantowania i wsparcia walki desantu po jego wylądowaniu na tyłach nieprzyjaciela; przedsięwzięcia w zakresie operacyjnego zabezpieczenia operacji powietrznodesantowej: obrona przeciwlotnicza, obrona przed bronią masowego rażenia, obrona radioelektroniczna, zabezpieczenie inżynierskie, zabezpieczenie chemiczne, zabezpieczenie topograficzne, zabezpieczenie hydrometeorologiczne, zabezpieczenie specjalno-techniczne, zabezpieczenie tyłowe /w okresie przygotowawczym, oraz podczas prowadzenia operacji, w tym podczas łączenia się wojsk nacierających z wojskami desantu/.

Desantowanie jest integralną częścią operacji powietrznodesantowej: - to przerzut /transportowanie/ drogą powietrzną wojsk i ich środków walki na tyły nieprzyjaciela w celu wykonania zadań bojowych.

Ponieważ plan operacji powietrznodesantowej problematykę tę ujmuje jedynie w ogólnym zarysie, zachodzi więc konieczność jego dalszego uszczegółowienia i rozwinięcia w części dotyczącej desantowania. Ogół tych zagadnień przedstawia się w planie desantowania, który jest załącznikiem do planu operacji powietrznodesantowej.

Plan desantowania można opracować w formie opisowej lub na mapie /1:500 000/ z legendą. Na mapie w formie graficznej przedstawia się: lotniska /lądowiska/ startu /główne i zapasowe/; zrzutowiska /lądowiska/ i lotniska w rejonach desantowania; korytarze /trasy/ lotu lotnictwa /śmigłowców/ transportowego z desantem i jego powrotu z oznaczeniem punktów nawigacyjnych; strefy osłony wojsk OPK, OPL i LM; rubieże styczności bojowej wojsk lądowych /floty/ na kierunkach lotu lotnictwa /śmigłowców/ transportowego i położenie wojsk własnych działających w ugrupo-

waniu nieprzyjaciela /desantów operacyjno-taktycznych i taktycznych, oddziałów wydzielonych, grup-zespołów okrętów itp./; obiekty uderzeń lotnictwa oraz wojsk raketowych i artylerii wykonywanych w toku ogniowego /i jądrowego/ przygotowania desantowania; operacyjne i taktyczne ugrupowania lotnictwa /śmigłowców/ transportowego i profile jego lotu.

W legendzie podaje się: termin ześrodkowania /przylotu/ lotnictwa /śmigłowców/ transportowego na lotniskach /lądowiskach/ załadowania i startu w rejonach wyjściowych do desantowania; terminy osiągania gotowości do desantowania^{4/}; organizację desantowania poszczególnych desantów zależnie od zastosowanych środków transportu powietrznego, a w tym: skład bojowy desantu /oddział, pododdział/; skład LT /ZT, oddział LT, liczba i typy samolotów-śmigłowców/; lotniska /lądowiska/ załadowania i startu; numery trasy lotu i odległość, czas desantowania /start-początek, koniec, razem/; zrzut /lądowanie/ - początek, koniec, razem, łączny czas przebywania desantu w powietrzu; zrzutowisko /lotnisko, lądowisko/ - /numer, nazwa i współrzędne jego środka/, czas powrotu lotnictwa /śmigłowców/ transportowego /przelotu/ i jeśli potrzeba: czas odtworzenia zdolności bojowej, lotnictwa oraz kalkulacje kolejnych jego wylotów, łączny czas desantowania; a także warunki zrzutu desantu, w tym: sposób naprowadzania samolotów /śmigłowców/ na zrzutowiska /lotniska, lądowiska/; wysokość zrzutu; organizację zabezpieczenia lądowania samolotów /śmigłowców/ transportowych na lotniskach /lądowiskach/ oraz organizację wylądunku sprzętu

-----
4/ Desant gotowość do desantowania osiąga jeśli jego tarcza desantowa /środki bojowe i materiałowe/ została załadowana do samolotów /śmigłowców/ transportowych, a żołnierze zostali zapoznani z czekającymi ich zadaniami i są w pobliżu samolotów /śmigłowców/ w gotowości do załadunku.

bojowego, środków materiałowych i wojsk desantu, a także startu LT w drogę powietrzną; warunki zrzutu /lądowania/ desantu; sposób identyfikacji z powietrza wojsk własnych; sposób ratownictwa załóg samolotów i żołnierzy desantu na lądzie /morzu/; znaki i sygnały współdziałania; organizację dowodzenia i łączności.

Zgodnie z decyzją dowódcy frontu desantowi powietrznemu i siłom zabezpieczenia stawia się zadania bojowe w formie rozkazu lub zarządzenia bojowego.

Dla desantu powietrznego w rozkazie bojowym podaje się:
W punkcie pierwszym - wnioski z oceny nieprzyjaciela w rejonach desantowania i działania, w obszarach do nich przyległych oraz w korytarzu przelotu. W punkcie drugim - skład bojowy desantu, środki wzmocnienia, rejony desantowania /główny i zapasowy/, zadanie bojowe; W punkcie trzecim zadania wojsk rozwijających działania na kierunku lądowania desantu, kierunki i orientacyjny termin ich podejścia do rejonów działania desantu, oraz sposób współdziałania z nimi. W punkcie czwartym - zamiar dowódcy frontu /tylko tego etapu operacji zaczepnej frontu, w którym jest użyty operacyjny desant powietrzny/. W punkcie piątym - zadania wojsk frontu wykonywane na korzyść desantu /przed i po jego wylądowaniu:

a/ wojska raketowe i artyleria;

b/ wojska lotnicze /rozpoznawcze, myśliwsko-bombowe, szturmowe, myśliwskie/;

c/ lotnictwo transportowe /numeracja ZT i oddziałów, typ i liczba samolotów /śmigłowoów/, nazwy lotnisk załadowania i startu, pas albo trasy lotu/;

d/ wojska OPL;

e/ wojska chemiczne;

f/ sposób ochrony i osłony rejonu wyjściowego do desantowania;

g/ sposób przesunięcia rzutu kołowego do rejonu działań bojowych desantu.

W punkcie szóstym - wielkości norm środków materiałowych i bojowych do desantowania oraz dostarczanych do rejonów działań bojowych desantu. W punkcie siódmym - czas gotowości do załadowania albo gotowości do desantowania. W punkcie ósmym - miejsce i czas rozwijania stanowisk dowodzenia /SD, ZSD i TSD frontu/ w okresie przygotowawczym do desantowania oraz zastępcę dowódcy frontu.

1.3. Zbieranie, opracowywanie i dopływ do wojsk desantu danych o nieprzyjacielu oraz rejonach desantowania i prowadzenia działań bojowych.

Operacyjny desant powietrzny /także i inne rodzaje desantów powietrznych/ w okresie przygotowawczym nie ma możliwości samodzielnego prowadzenia rozpoznania bowiem jego rejony wyjściowe do desantowania znajdują się w znacznej odległości /nie bliżej jak 700 km/ od rejonów przyszłych działań bojowych. Dlatego też wszelkie dane o nieprzyjacielu i terenie w rejonach desantowania, działań bojowych, trasach przelotu oraz w obszarach do nich przyległych zapewnia przełożony organizujący użycie desantu; w rozpatrywanym przypadku - dowództwo i sztab frontu.

Przedsięwzięcia te realizują wyspecjalizowane komórki sztabu frontu swoimi środkami. Opracowane dane i informacje dowódcy i sztabowi desantu przekazuje się za pośrednictwem OGD.

Podczas prowadzenia działań bojowych - po wylądowaniu - część danych o nieprzyjacielu desant zdobywa samodzielnie, własnymi środkami. Są one jednak niewystarczające bowiem możliwości prowadzenia rozpoznania desansu sięgają głębokości około 50 km od re-

jonów działań. Z praktyki bojowego użycia desantów operacyjnych wynika, że powinny one dysponować wiadomościami o nieprzyjacielu, zwłaszcza o odwodach, z obszarów do głębokości 100-150 km od rejonów działań bojowych. W tej sytuacji przy średnim tempie marszu mieszanych kolumn nieprzyjaciela - 30 km/h, desant na zorganizowanie przeciwdziałania będzie dysponował czasem 3-5 godzin. Jest to czas niezbędny, jeśli się weźmie pod uwagę fakt, że desant będzie musiał dokonać przegrupowania części swoich sił na zagrożony kierunek i zorganizować tam stosowne działania. Dlatego też i w tym etapie operacji powietrznodesantowej jej organizator powinien zapewnić zbieranie, opracowywanie i dopływ danych o nieprzyjacielu do dowództwa i sztabu desantu.

Trzeba stwierdzić, iż punkt dowodzenia desantem operacyjnym w sztabie frontu nie jest jedynym źródłem transmisji danych i informacji do dowództwa i sztabu desantu w toku prowadzenia działań bojowych. Desant może samodzielnie zebrać część potrzebnych mu danych o nieprzyjacielu. Mogą być one bezpośrednio przekazywane na przykład z samolotów rozpoznania powietrznego, od grup manewrowych działających w ugrupowaniu nieprzyjaciela, grup specjalnych itp. Wymaga to jednak stworzenia systemu transmisji informacji, którego organizatorem będzie sztab frontu.

1.4. Zabezpieczenie niezbędnego transportu lotniczego i technicznego sprzętu desantowego.

Transport lotniczy na wykonanie operacji powietrznodesantowej zabezpiecza jej organizator. W przypadku, gdy organizatorem operacji jest front, wraz z podporządkowaniem mu wojsk powietrznodesantowych /1-2 DPD/, jego przełożony /ND ZSZ na TDW/ przydziela odpowiednią liczbę samolotów transportowych do wykonania

desantowania. Oprócz przydzielonego lotnictwa transportowego, w desantowaniu bierze udział lotnictwo transportowe Wojsk Lotniczych Frontu.

Techniczny sprzęt desantowy może się znajdować na wyposażeniu dywizji powietrznodesantowej albo jest on jej przydzielany na wykonanie zadania. Sprzęt ten zależnie od sytuacji, odpowiednio wcześniej /uwzględniając czas na jego dystrybucję w rejonie wyjściowym do desantowania, tj. na 2-3 doby przed planowanym desantowaniem/ transportuje się do rejonu wyjściowego do desantowania. Jeśli sprzętem desantowym bezpośrednio dysponuje DPD, jego transportowanie najczęściej odbywa się transportem kolejowym, zaś gdy jest on przydzielony dywizji z magazynów, na dalsze odległości transportuje się go lotnictwem transportowym do lotnisk załadowania i startu w rejonie wyjściowym do desantowania.

1.5. Organizowanie współdziałania sił biorących udział w operacji powietrznodesantowej.

Zakres i sposoby współdziałania wojsk biorących udział w operacji powietrznodesantowej określa dowódca frontu, ustalając: czas i sposób użycia broni jądrowej i innych środków rażenia w rejonach desantowania przed i po wylądowaniu desantu; sposoby działania wojsk OPL i lotnictwa myśliwskiego w czasie przebywania desantu w rejonach wyczekiwania, na lotniskach, podczas przelotu i w rejonach działań bojowych; sposób obezwładniania środków radioelektronicznych nieprzyjaciela podczas desantowania; sposób wsparcia lotniczo-rakietowego desantu w toku jego działań bojowych; charakter działań wojsk rozwijających operację zaczepną, sposób ich współdziałania i zasady podporządkowania po wejściu w rejony działań desantu; sposób zabezpieczenia mate-

rialowego desantu i ewakuacji rannych z rejonów działań bojowych; sygnały współdziałania, zwłaszcza z OGM, wskazywania celów, wzywania z pola walki oraz przenoszenia uderzeń lotnictwa i wojsk raketowych; rubieże i sygnały otwierania i przenoszenia ognia artylerii; organizację łączności i sygnały współdziałania z nacierającymi wojskami na okres łączenia się z desantem; organizację dowodzenia i powiadamiania; organizację przegrupowania rzutu kołowego desantu z rejonu wyjściowego do rejonu działań; organizację odtworzenia zdolności bojowej wojsk desantu po wykonaniu zadania bojowego.

1.6. Połączenie nacierających wojsk frontu z wojskami desantu powietrznego.

Warunki w jakich desanty powietrzne wykonują zadania na tyłach nieprzyjaciela w zasadniczo sposób różnią się od warunków działania innych rodzajów wojsk lądowych. Operacyjne desanty powietrzne prowadzą je w całkowitym oderwaniu od wojsk własnych i działania te mają charakter w pełni samodzielnych. Wsparcie działań bojowych desantu odbywa się z poza linii frontu, przeto jego zakres z natury bywa ograniczony do niezbędnego minimum i, jak dowodzą doświadczenia bojowe, bywał niejednokrotnie zakłócany przez nieprzyjaciela, co walczące wojska desantu stawiało w wysoce złożonej, a niejednokrotnie i krytycznej sytuacji bojowej.

Jednym z najważniejszych sposobów przeciwdziałania takim sytuacjom jest terminowe - zgodne z planem - dotarcie wojsk rozwijających działania zaczepne w rejonu działania desantu. W tym celu zawozasu określa się siły i kierunki ich działania. Siłami tymi najczęściej będą oddziały wydzielone operacyjnych grup manewrowych, których jednym z zadań będzie wsparcie przez określony

czas walki desantu. Podobną rolę mogą również spełniać oddziały wydzielone wysyłane ze związków taktycznych zgrupowań uderzeniowych armii, bądź też taktyczne desanty powietrzne.

W każdym wypadku, bez względu na sytuację w jakiej dojdzie do połączenia się wojsk frontu rozwijających operację zaczepną /przeciwnatarcie/ z wojskami desantu, należy odpowiednio to spotkanie zorganizować, uwzględniając: rubieże /obiekty/ utrzymywane przez zgrupowania bojowe desantu oraz kierunki i czas podchodzenia do nich nacierających wojsk; czas i sposób nawiązania wzajemnej łączności; sposób wsparcia oddziałów desantu przez podchodzące wojska, rubieże bezpieczeństwa, sygnały wywołania, przeniesienia i wstrzymania ognia; sposób działania wojsk desantu w czasie przechodzenia przez ich rejony wojsk frontu; rejony /punkty/ przyjęcia rzutu kołowego desantu; zaopatrywanie desantu i ewakuację rannych.

2. Prowadzenie operacji powietrznodesantowej w operacji zaczepnej
-----
frontu.

Wykonanie operacji powietrznodesantowej poprzedza lotniczo-rakietowe /i jądrowe/ porażenie nieprzyjaciela. Jego celem jest stworzenie dogodnych warunków wykonania desantowania, a szczególnie przelotu lotnictwa transportowego z desantem nad terytorium nieprzyjaciela, zrzutu i lądowania desantu w wyznaczonych rejonach desantowania /lądowania/. Niekiedy operację powietrznodesantową może poprzedzać wstępne /przygotowawcze/ porażenie nieprzyjaciela. Porażenie to z reguły nie stanowi wyodrębnionej całości, jest ono rozciągnięte w czasie i ściśle powiązane z działaniami lotnictwa i wojsk rakietowych prowadzonymi w ramach operacji zaczepnej /przeciwatarcia/ frontu. Sposób wykonania zadań w tym etapie nie różni się od sposobu wykonania zadań w operacji, a ich wykonawcy na ogół nie są informowani o tym, iż wykonują zadania przygotowawcze do operacji powietrznodesantowej.

W toku lotniczo-rakietowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela wojska lotnicze oraz wojska rakietowe i artyleria niszczą /obezwładniają/ wyselekcjonowane obiekty głównie OPL nieprzyjaciela w korytarzu przelotu, w rejonach desantowania oraz w obszarach do nich przyległych.

Wojska lotnicze podczas desantowania wykonują także inne zadania, *takie* jak: blokowanie lotnictwa nieprzyjaciela na lotniskach, zmasowane i kolejne uderzenia na wojska nieprzyjaciela w rejonach zrzutowisk i w ich pobliżu, osłonę radioelektroniczną oraz bezpośrednią osłonę ugrupowania lotnictwa transportowego.

Integralną częścią składową operacji powietrzno-desantowej jest desantowanie: przerzut /transport/ drogą powietrzną wojsk desantu na tyły nieprzyjaciela w celu wykonania zadania bojowego.

W toku desantowania wyróżnia się następujące etapy: start samolotów /śmigłowców/ transportowych z desantem na pokładach; zbiórkę oraz tworzenie zgrupowań bojowych lotnictwa transportowego i bezpośredniej osłony; przelot, zrzut /i lądowanie samolotów, śmigłowców z desantem na lotniskach, lądowiskach oraz wyladunek sił i środków desantu/ oraz lądowanie desantu /platform, zasobników i żołnierzy/ na zrzutowiskach przy użyciu spadochronów.

Ponieważ pierwsze dwa etapy desantowania dotyczą wyłącznie problematyki taktyki lotnictwa - pomijam je, koncentrując uwagę na etapie trzecim: przelot, zrzut i lądowanie desantu.

2.1. Przelot operacyjnego desantu powietrznego.

Przelot desantu odbywa się po wyznaczonych trasach lotu lotnictwa transportowego, zgodnie z wcześniej opracowanym i zatwierdzonym planem użycia desantu powietrznego w operacji zaczepnej.

Odległość desantowania może być różna, w większości przypadków nie mniejsza niż 700 km. Trasy lotu lotnictwa transportowego z desantem wybiera się w ten sposób, aby omijały one rejon skupisk środków OPL nieprzyjaciela. Pozwala to minimalizować podczas lotu ewentualne straty lotnictwa transportowego i desantu oraz zmniejsza wysiłek lotnictwa uderzeniowego i wojsk rakietowych w ogniowym przygotowaniu przelotu.

W taktyce wykonywania lotów przez lotnictwo transportowe podczas desantowania przyjmuje się zasadę wyznaczania oddzielnych tras lotu dla każdej dywizji, w odstępach 8-10 km od siebie. W przypadku transportowania desantu w sile DPD przelot może się odbywać po 2-3 trasach, w pasie 20-30 km.

Przelot lotnictwa transportowego z desantem nad własnym terytorium odbywa się na średnich a nawet na dużych wysokościach rzędu ponad pięciu tysięcy metrów, zwykle wówczas, gdy przerzutu desantu dokonuje się na duże i bardzo duże odległości. Nad terytorium nieprzyjaciela przelot odbywa się na małych wysokościach - 200-400 m. Tłumaczy się to tym, że średnie i duże wysokości są najbardziej ekonomiczne /zmniejszają zużycie paliwa/, a małe obniżają skuteczność ognia środków OPL, zwłaszcza ZT nieprzyjaciela.

Prędkość lotu desantu warunkuje prędkość przelotowa poszczególnych typów samolotów użytych do jego przerzutu i wynosi ona 500 do 700 km/h /AN-12 - 500 km, AN-22 - 650 km, IL-76 - 750 km/.

Głębokość ugrupowania bojowego dywizji lotnictwa transportowego z desantem w powietrzu może być różna: w dzień - 50-150km, w trudnych warunkach meteorologicznych i nocą nawet 300-350 km.

Do przetransportowania DPD o strukturze pułkowej w jednym wylocie - zależnie od liczby i użytych typów samolotów - potrzeba 4-5 DLT /400-500 samolotów/, a dla BPD o strukturze batalionowej - 1,5-2,5 DLT /150-250 samolotów/.

Przelot desantu powietrznego do rejonu desantowania zabezpiecza dowództwo frontu organizujące desant operacyjny. W tym celu sztab wojsk lotniczych frontu uruchamia - stosowanie do potrzeb - pracę środków naziemnego zabezpieczenia lotów, organizuje osłonę radiolokacyjną^{oraz} /wydziela niezbędne siły i środki lotnictwa myśliwskiego i myśliwsko-bombowego do bezpośredniej osłony zgrupowań powietrznych lotnictwa transportowego z desantem.

Ugrupowanie lotnictwa transportowego podczas lotu, poza przeznaczonym do transportowania sił i środków desantu powietrz-

nego, może się składać z następujących grup taktycznego przeznaczenia: rozpoznania pogody i skażeń promieniotwórczych atmosfery, na zrzutowiska naprowadzania), ubezpieczenia zrzutowisk, zakłóceń radioelektronicznych. W skład ugrupowania operacyjnego lotnictwa wchodzi ponadto lotnictwo myśliwskie i lotnictwo uderzeniowe.

Grupa rozpoznania pogody i skażeń promieniotwórczych atmosfery wykonuje lot 30-60 minut przed siłami głównymi lotnictwa transportowego z desantem powietrznym w planowanym korytarzu /trasach/ jego przelotu nad własnym terytorium z zadaniem rozpoznania aktualnych warunków atmosferycznych i ewentualnych skażeń promieniotwórczych atmosfery. Wyniki z rozpoznania przekazuje do sztabu WLF, które stanowią podstawę do skorygowania - zależnie od potrzeb - tras i profilów lotu lotnictwa transportowego z desantem.

Grupę naprowadzania lotnictwa transportowego z desantem na zrzutowiska tworzy się w trudnych warunkach nawigacyjnych /noc, trudne warunki atmosferyczne/, Grupa przerzuca na zrzutowiska zespoły zabezpieczenia, w których skład wchodzi odpowiednio przeszkoleni spadochroniarze ze środkami radiotechnicznymi i pirotechnicznymi do oznaczania zrzutowisk /lądowisk/. Zespoły te zrzuca się ze spadochronami na 10-30 minut przed zrzutem sił głównych desantu, zazwyczaj wspólnie z grupami ubezpieczenia zrzutowisk.

Grupę /oddział/ lotnictwa transportowego z desantem przeznaczonym do ubezpieczenia zrzutowisk /lądowisk/ sił głównych desantu powietrznego tworzy się w wypadku, gdy rozpoznanie prowadzone przed desantowaniem wykryje obecność w rejonach planowanych zrzutowisk /lądowisk/ desantu albo w ich pobliżu niewielkie grupy nieprzyjaciela. Grupy /OW/ ubezpieczenia zrzutowisk organizuje się - zależnie od potrzeb - zwykle w sile batalionu powietrznodem-

santowego. W skład grupy /OW/ włącza się elementy rozpoznania, pododdziały OPL i grupy naprowadzania lotnictwa transportowego. Grupa ubezpieczenia natychmiast po wylądowaniu podejmuje walkę z nieprzyjacielem w rejonie zrzutowiska. Ocalałe jego siły wypiera poza obręb zrzutowiska, organizując bezpośrednio ubezpieczenie bojowe. Grupy ubezpieczenia także niedopuszczają do atakowania sił głównych desantu w momencie jego lądowania przez siły nieprzyjaciela znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie zrzutowisk. Zrzutu grup ubezpieczenia zrzutowisk /lądowisk/ dokonuje się 10-30 minut przed zrzutem sił głównych desantu.

Wymaga podkreślenia, iż wcześniejsze wysadzenie zarówno grup naprowadzania lotnictwa transportowego na zrzutowiska i grup ubezpieczenia zrzutowisk nie może być regułą.

Grup naprowadzania lotnictwa transportowego nie wysadza się nawet w trudnych warunkach nawigacyjnych, jeśli załogi prowadzące są odpowiednio wyszkolone i doświadczone. Jeśli zaś chodzi o grupy ubezpieczenia zrzutowisk to mogą być one przerzucone w ozole ugrupowania sił głównych desantu. W tym przypadku może być też tworzona grupa lotnictwa transportowego do przerzutu grup ubezpieczenia zrzutowisk /lądowisk/ desantu.

Grupa zakłóceń radioelektronicznych składa się z pojedynczych samolotów transportowych wyposażonych w aparaturę zakłócającą rozmieszczony w całym ugrupowaniu operacyjnym lotnictwa transportowego. Zadanie tej grupy polega na czynnym i biernym zakłócaniu stacji radiolokacyjnych pracujących w systemach obrony powietrznej nieprzyjaciela.

Grupy lotnictwa myśliwskiego tworzy się do osłony lotnictwa transportowego z desantem i lotnictwa uderzeniowego. Zadania osłony wykonują nad własnym terytorium początkowo z dyżurowania na lotniskach, a następnie z dyżurowania w powietrzu. Nad tery-

torium przeciwnika lotnictwo myśliwskie stosuje samodzielne poszukiwanie i niszczenie celów powietrznych. W nocy i w trudnych warunkach atmosferycznych osłona lotnictwa transportowego może się odbywać przez bezpośrednie towarzyszenie /lot/ z boków i nad jego ugrupowaniem.

Grupy lotnictwa uderzeniowego /myśliwsko-bombowego, bombowego i szturmowego/ organizuje się do działań związanych z bezpośrednim przygotowaniem desantowania operacyjnego desantu powietrznego. W skład tych grup wchodzi lotnictwo frontowe oraz armii lotniczej ZSZ na TDW, które wykorzystuje się głównie podczas wykonywania desantowania w dzień i w warunkach prowadzenia wojny z użyciem środków konwencjonalnych.

Lotnictwo frontowe /myśliwsko-bombowe i szturmowe/ skupia swój główny wysiłek na niszczeniu i obezwładnianiu nowo wykrytych środków OPL nieprzyjaciela w korytarzu przelotu lotnictwa transportowego i w rejonie desantowania. niszczy lotnictwo na lotniskach i blokuje lotniska oraz obezwładnia wojska nieprzyjaciela w rejonie desantowania. Zwalcza też nowo wykryte środki napadu jądrowego.

Lotnictwo wydzielone z armii lotniczej swój główny wysiłek skupia przede wszystkim na niszczeniu lotnictwa nieprzyjaciela na lotniskach oraz stanowisk dowodzenia lotnictwem taktycznym i środków OPL głównie poza pasem przelotu lotnictwa transportowego z desantem powietrznym.

Działania lotnictwa uderzeniowego w okresie desantowania posiadają cechy zmasowanego uderzenia. Do wykonania zadań lotnictwo to operacyjnie może być ugrupowane w 2-3 rzuty uderzeniowe i odwód utrzymywany w powietrzu albo na lotniskach.

2.2. Zrzut i lądowanie operacyjnego desantu powietrznego.

Zarówno ugrupowanie bojowe desantu operacyjnego w toku przelotu, kolejność zrzutu oraz rejony jego lądowania są ściśle podporządkowane i wynikają z przyjętego sposobu wykonania zadania przez desant po wylądowaniu na tyłach nieprzyjaciela.

Zrzut i lądowanie wojsk desantu jest przedsięwzięciem mającym istotny wpływ na terminowe osiągnięcie gotowości oddziałów /pododdziałów/ desantu do walki.

Od celności i czasu wykonania zrzutu zależy sprawność zbiórki sprzętu i ludzi w rejonach zrzutowisk i przystąpienie w nakazanym czasie do realizacji zadań. Czas zrzutu zaś uzależniony będzie: od liczby i typów samolotów transportowych, ugrupowania bojowego lotnictwa transportowego z desantem w powietrzu, liczby i wielkości zrzutowisk, rodzajów zrzuconego sprzętu bojowego i wyszkolenia spadochroniarzy. Czas zbiórki będzie zależał dodatkowo od charakteru terenu na zrzutowiskach, liczby środków do transportu sprzętu bojowego, środków materiałowych i żołnierzy oraz możliwości oddziaływania nieprzyjaciela.

Zrzutu desantu powietrznego lotnictwo transportowe dokonuje w kolejności ustalonej w planie desantowania. W pierwszej kolejności, na wyznaczonych zrzutowiskach, zrzuca grupy naprowadzania lotnictwa transportowego /jeśli przewidziano ich zastosowanie/, oddziały /pododdziały/ przeznaczone do uchwycenia i ubezpieczenia zrzutowisk /OW/ i elementy rozpoznawcze. W następnej kolejności zrzuca siły główne /zgrupowania bojowe/, odwody oraz oddziały /pododdziały/ tyłowe i techniczne.

Współczesne systemy spadochronowe pozwalają na wykonanie zrzutu żołnierzy z wysokości 300 m, a platform i zasobników towarowych z 500 m, Podczas stosowania mieszanego sposobu lą-

dowania samolotów transportowych /zołnierze i platformy/ - zrzutu dokonuje się z wysokości 500 m. W tym przypadku w pierwszej kolejności zrzuca się platformy i zasobniki towarowe a w następnej, żołnierzy.

Lądowanie desantu powietrznego, w zależności od jego składu bojowego, zadania oraz głębokości działania, może być wykonane różnymi sposobami: spadochronowym, spadochronowym połączonym z lądowaniem samolotów na opanowanych lotniskach /kombinowanym/ spadochronowym i śmigłowcowym.

Sposób spadochronowy stosowany będzie przede wszystkim w wypadku wysadzania desantu operacyjnego w sile DPD i desantu operacyjno-taktycznego w sile BPD, których cały sprzęt jest przystosowany do zrzutu z samolotów transportowych.

Sposób spadochronowy połączony z lądowaniem samolotów na opanowanych /przez rzut spadochronowy/ lotniskach, będzie stosowany wówczas, gdy DPD zostanie wzmocniona oddziałem zmechanizowanym, albo gdy w swym wyposażeniu będzie posiadać sprzęt nie przystosowany do zrzutu.

Sposób spadochronowy i śmigłowcowy może być stosowany w przypadku, gdy DPD wzmocnia się oddziałami desantowożturmowymi i zmechanizowanymi w toku prowadzenia przez nią walki na tyłach nieprzyjaciela. Wówczas wojska DPD lądują przy użyciu spadochronów, natomiast siły wzmocnienia lądują przy wykorzystaniu śmigłowców transportowych, zwykle w końcowym etapie walki DPD.

2.3. Prowadzenie działań bojowych przez operacyjny desant powietrzny po wylądowaniu na tyłach nieprzyjaciela.

W działaniach bojowych desantu powietrznego można wyodrębnić trzy zasadnicze etapy walki, a mianowicie: walkę na zrzutowiskach

zorganizowane działanie w celu zdobycia /zniszczenia/ nakazanych obiektów czy też o opanowanie rubieży /rejonów/; walkę o utrzymanie zdobytych obiektów, zwalczanie podchodzących odwołów nieprzyjaciela do czasu połączenia się z wojskami frontu.

Walka na zrzutowiskach rozpoczyna się w zasadzie od ogniowego przygotowania lądowania desantu, które kończy się pięć minut przed rozpoczęciem zrzutu. W warunkach działania z użyciem broni masowego rażenia - uderzenia jądrowe w pobliżu zrzutowisk wykonuje się najpóźniej 30 minut przed zrzutem.

Działania bojowe desantu rozpoczynają się już w powietrzu - po zrzucie. Rozpoczynają je żołnierze grup ubezpieczenia i pododdziałów rozpoznawczych, których zadaniem jest zwalczanie napotkanych na lądowiskach grup nieprzyjaciela, prowadzenie rozpoznania kierunków podejścia nieprzyjaciela i ubezpieczenie lądowania sił głównych desantu. W razie potrzeby do wyparcia nieprzyjaciela z lądowisk i ich utrzymania wyznacza się kolejne siły - do 2/3 sił desantu na danym lądowisku, a pozostałą część sił do rozładowania platform i zasobników oraz zebrania całego sprzętu ze zrzutowiska. Zależnie od konkretnych potrzeb i warunków pełne uprzątnięcie zrzutowiska, włącznie z zebraniem tary desantowej, może trwać 2-3 godziny.

Przedstawiony wariant działania wojsk desantu na zrzutowiskach można traktować jako optymalny z punktu widzenia potrzeb odtworzenia zdolności bojowej przez desant po jego wylądowaniu.

Trzeba się jednak liczyć z tym, że etap walki desantu na zrzutowiskach będzie się ściśle łączył i przechodził w kolejny etap realizacji zadania. Oddziały i pododdziały sił głównych desantu w miarę lądowania będą musiały się w marszu zbierać, pod-

chodzić do wyznaczonych obiektów i atakować je.

Wyjątkowo w porze nocnej i w warunkach ograniczonej widoczności, pododdziały po wylądowaniu i odszukaniu swego sprzętu bojowego będą się mogły zbierać w punktach zbiórek a oddziały w rejonach zbiórek w granicach lądowisk albo poza nimi na podejściach do wyznaczonych obiektów ataku.

Zorganizowane działanie w celu zdobycia /zniszczenia, opanowania/ nakazanych obiektów nieprzyjaciela czy też opanowanie rubieży /rejonów/ stanowi podstawową treść zadania bliższego desantu po wylądowaniu. Przebieg walki w tym etapie może przedstawiać się następująco: po dokonaniu rozpoznania oddziały i pododdziały /grupy/ szturmowe podchodzą do obiektów ataku, po czym wsparte własnymi środkami artyleryjskimi atakują je z różnych kierunków - niszczą lub opanowują a następnie organizują obronę albo wycofują się, przechodząc do uderzenia na kolejny obiekt. Atak desantu może być również wsparty uderzeniami lotnictwa myśliwsko-bombowego oraz wojsk raketowych, a na nadmorskim kierunku również przez marynarkę wojenną. W miarę zbliżania się wojsk frontu dodatkowe wsparcie walki desantu będzie prowadzone także przez ich środki ogniowe.

Walka o utrzymanie zdobytych obiektów, zwalczanie podchodzących odwołów nieprzyjaciela do czasu połączenia się z wojskami frontu - jest zwykle treścią zadania ^{następnego} desantu. Jest on zazwyczaj najdłuższy, bo zajmuje od 2/3 do 3/4 czasu przeznaczonego na cały okres działań desantu. Dominującym rodzajem walki w tym etapie jest obrona, organizowana okrzęnie z wykorzystaniem, na drogach przewidywanego podejścia do rejonów obrony odwołów przeciwdesantowych nieprzyjaciela, oddziałów wydzielonych.

Ten etap walki może także polegać na wykonywaniu przez de-

sant manewru w nowy rejon, całością albo częścią sił, w celu wykonania ataku na kolejne obiekty nieprzyjaciela. Całością albo częścią sił desant może przejść do działań w rozproszeniu, czyli małymi grupami na dużym obszarze.

Istotne znaczenie w tym ostatnim etapie walki desantu, zwłaszcza gdy polega ona na utrzymaniu opanowanych obiektów, rubieży /rejonów/ do czasu podejścia wojsk frontu, ma wsparcie lotniczo-rakietowe. Ono bowiem, a także dodatkowe zaopatrzenie z powietrza w środki materiałowe decydują o powodzeniu wykonywanego zadania bojowego przez desant. W wypadkach zaś przedłużania się, ponad planowany czas, walki desantu i wyniknie taka potrzeba dokonuje się jego wzmocnienia oddziałami /pododdziałami/ desantowoszturmowymi albo wojsk lądowych przetrzucanymi w rejon walki śmigłowcami. Niekiedy też wzmocnienie walki desantu może polegać na czasowym podporządkowaniu mu pododdziału śmigłowców bojowych.

W określonych sytuacjach całość albo część sił wojsk desantu mogą być zmuszone przejść do działań w rozproszeniu /działania małymi grupami/ z zachowaniem stałej łączności wewnętrznej i z przełożonym. Może to nastąpić w celu ocalenia nie obezwładnionych sił desantu po wykonaniu nań uderzeń bronią masowego rażenia albo, gdy podejście wojsk frontu zostało opóźnione a istnieje groźba rozbitcia zgrupowań bojowych desantu wyczerpanych długotrwałą walką przez przeważające siły nieprzyjaciela. Również może się zdarzyć, że utrzymywane przez desant obiekty utraciły czasowo ważność pod względem operacyjno-taktycznym. Wojska desantu w tych okolicznościach mogą przejść do działań na dużym obszarze. Decyzję o przejściu do tego sposobu prowadzenia walki

podejmuje dowódca organizujący użycie desantu. W określonej /krytycznej/ sytuacji operacyjno-taktycznej decyzję taką może podjąć dowódca desantu.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KSO

płk dr Eugeniusz DUSZEWICZ

Wykonano w 3 egz.

Egz.nr 1-3 - Bibl.Naukowa ASG WP
Wykonał: płk DUSZEWICZ /tel. 14751/
Druk: W.R. dnia 1988-02-23
Nr ks.masz.:PF8/KSO/88

Występuje w rzeczywistości operacyjno-taktycznej decyzji, która może być przedmiotem dowodu organizacyjnego i dowodu rzeczowego.

ADWOKAT RPO
DR. J. K.

Dr. J. K.

Wzrost: 1,75 m
Ciężar ciała: 70 kg
Kolor włosów: ciemny
Kolor oczu: ciemny
Kolor skóry: jasna
Wzrost: 1,75 m
Ciężar ciała: 70 kg
Kolor włosów: ciemny
Kolor oczu: ciemny
Kolor skóry: jasna

